

EVANGELIKUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kn.
félévre 6 "
negyedévre 3 "
Egy szám ára: 24 fr.

MEGJELEN HETENKÉNT EGYSZER.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal: Pozsony, Konventutcza 6. sz. a.

Felelős szerkesztő s kiadó:

TRSZTYÉNSZKY FERENCZ.**Hirdetés ára:**

Négyhasábos petit sorként
egyszer közölve 14 fr.
többször közölve 10 fr.
Bélyegdíj: külön 60 fr.

Tartalom: A bányai ág. hitv. evang. ker. egyházkerületnek lelkész választási szabályrendelet. IV. — Lelkészkérdés-Tanárkérdés. (Udvardy Sándor.) — A néptanítók fizetésének rendezése tárgyában kiadott utasítás. (Folyt.) — Belföld. — Vegyesek. — Pályázatok.

A bányai ág. hitv. evang. ker. egyházkerületnek lelkész választási szabályrendelete.

(Tervezet Moczkovcsák János ev. főesperestől.)

Ismerteti Binder Jenő.

IV.

A 36. §. szerint „A szavazás a 34. §. rendelkezéséhez képest nyilvános.“ Nem helyeselhetem, hogy a választás nyilvánossága szabályrendeletileg megparancsoltatik. Azt hiszem, lehetnek esetek, a hol éppen a titkos szavazás volna helyén. Például a hol a kandidatusnak befolyásos rokonai vannak. Mert az bizony már nem tiszta választás, mikor sokan csak azért, hogy nekik X. vagy Y. ne ártson, egy olyan kandidatusra szavaznak, a kiről meg vannak győződve, hogy kevésbé felel meg hivatásának mint a másik vagy harmadik competens. A 36. §-t tehát ki kellene bővíteni azzal, hogy a szavazás a közgyűlés kívánatára titkos is lehet és az esetben a bizalmi férfiak feladata csak annyiból állana, hogy ellenőriznék, hogy minden szavazó csak egyszer szavazzon, — valamint esetleg még a szavazatok összehesámítása is.

37. §.

„Ha a szavazás eredményéből az tűnnék ki, hogy a leszavazottaknak általános többségét egyik jelölt sem nyerte meg, az elnökség a két legtöbb szavazatot nyert jelöltet azonnal új szavazás alá bocsátja s az ez alkalommal többséget nyert jelöltet az egyházközség törvényesen választott lelkészének kijelenti.“

Itt sincs megmondva, hogy ki számítsa össze a szavazatokat és azért azon bekezdést indítványoznám: „A szavazatokat a jegyzők olvassák össze a bizalmi férfiak ellenőrzése mellett és a felvett jegyzőkönyvet átnyújtják az elnöklő esperesnek.“

A következő hat §§-ra nincs megjegyzésem.

38. §.

„Szavazatok egyenlőségének esetén sorshuzás dönt a két jelölt között.“

39. §.

„Az elnökség nem szavazhat.“

40. §.

„A választás befejeztével az elnökség azonnal jegyzőkönyvet vétet fel, azt két példányban állíttatja ki s a helyszinén hitelesíti. Az egyik példányt az esperes az egyházmegye számára magához veszi, a másikat az egyházközség számára visszahagyja.“

41. §.

„Ugyancsak a választó közgyűlés alkalmával a szabályszerűen kiállított híványt az egyházközségi előjárósággal és több egyházközségi taggal aláíratja, abba az ujonnan megválasztott lelkésznek nevéet beírja — és a híványt magához véve azt megerősíti és a megválasztotthoz juttatja.“

42. §.

„A választás lefolyásáról és eredményéről az esperes a püspököt haladéktalanul értesíteni köteles.“

(Ha majd hivatatos egyházi lapunk is lesz, tétessék köteleességévé az esperesnek, hogy a választás eredményét abban is közzétegye.)

43. §.

„A választásnál netalán előfordult tövénytelenések esetén, az egyházközség, vagy az illető párt jogosítva van a választás ellen, ennek napjától számított legfölebb 8 nap alatt az egyházmegyei törvényszékhez folyamodni (Zsin. törv. 329. §. e) pontja), mely az ügyet lehető legrövidebb idő alatt elbírálni köteles.“

44. §.

„Ha valamely egyházközség megintés után is vonakodnék a megszabott fél év alatt törvényes választás útján a lelkészi hivatalt betölteni, ezen eset-

ben a püspök az egyházmegyei elnökség javaslatához képest az illető egyházközségbe a teljes lelkészi javadalomra helyettes lelkészt küld, a ki, ha egy év alatt ellene egyházi vétség (Zsin. törv. 324. §.) nem jelentetik be, az egyházközség élethossziglan alkalmazott lelkészének kijelentetik.

Ezen §-nál styláris módosítást ajánlanék, „a teljes lelkészi javadalomra“ helyett, mely nekem legalább nagyon szokatlan hangzású, — „a teljes lelkészi javadalommal“ való kinevezést.

45. §.

„A megválasztott lelkész a kézbesítéstől számított 14 nap alatt hivatalosan nyilatkozik az esperesnél a hívány elfogadása iránt. Ellenkező esetben a választás elveszti érvényét.“

Itt még közbeszurandónak vélem, hogy „írásbelileg“ tudassa az esperesnél, hogy a híványt elfogadja, mert hát „scripta manent“, — és az esperes akkor el nem tagadhatja, hogy az illető nyilatkozott. Vagy pedig az esperessel egyidejűleg az egyházközség felügyelőjével is tudassa elhatározását.

46. §.

„Ha a megválasztott lelkész a híványt elfogadó nyilatkozatát ismét visszavonja, köteles a választási költségeket az egyházközségnek megtéríteni s ezen felül az egyházmegyei lelkészi segély-egyletbe 50 frtot fizetni.“

A büntetés kicsit nagy ugyan, de különben helyes, ha tudniillik az illető alapos okok nélkül vonja vissza elfogadó nyilatkozatát. Mivel azonban olyan „alapos okok“ fennforoghatnak, kérném azoknak a szövegbe való felvételét.

Helyes a 47. § is, mely így hangzik:

47. §.

„A megválasztott lelkészt az esperes vagy megbízottja hivatalába ünnepélyesen beiktatja.

Ezen alkalommal megállapíttatja és jegyzőkönyvbe véteti az esperes a megválasztott lelkésznek választására és átszállítására tett s beigazolt költségeket.“

(Folytatása következik.)

Lelkészkérdés-Tanárkérdés.

Sokat, igen sokat irtak már egyesek e lap hasábjain a címül adott kérdésről. — Emlékezhetünk egy mult év ilyen tájban megjelent cikkre, mely igen hüen festette a mostani theologiai viszonyokat s még inkább emlékezhetünk ama nem rég megjelent cikkekre, melyek a tanárkérdés megoldásának különféle módozatait ajánlgatják. Nem fajult a dolog polemiává; a hogy jöttek a szavak, így hangzottak el a közönyösség pusztájában. — Senki sem akarja megtenni a lépést az illetékes forumokon, hogy ez égető dolog végre komoly megbeszélés tárgyává tétessék. Pedig tagadhatatlanul itt volna az ideje!

Olvasgatom az egyházi, mint iskolai lapokat s a mint el lehet gondolni, nem hagyom figyelmen kívül — mint parochia aspiráns káplántanító — a

pályázati rovatot sem. S a ki évek óta figyelemmel kíséri e rovatot, azt hiszem, velem együtt egy nagyon leverő hatásu tapasztalatot szerezhethet magának, leverőt különösen azokra a végzett theologusokra s kezdő-papokra nézve, a kik magyar nyelvvel felfegyverkezve léptek az Isten országának mezejére. E tapasztalat vonatkozik egyrészt arra, hogy éveken át alig jelenik meg egy-két pályázat hirdetés magyar káplániára, magyar papi állásra, másrészt pedig arra, hogy nemcsak az iskolai, de még az egyházi lapok is tele vannak tanári állásokra való pályázati felhívásokkal. Nem lehet senki, a kinek be nem kellene látnia e tényből, hogy nincs szükségünk mostanában magyar theologusokra, de igenis szükségünk van magyar tanárookra!

Hogyan lehetne e két kérdést megoldani, jobban mondva, — s ezt már előre jelzem, — egyeztetni, arra vonatkozólag vagyok bátor szerény nézetemet a következőkben kifejtani.

Ha magát a lelkészkérdést illetőleg kellene szólanom, akkor egyszerűen abban foglalhatnám össze véleményemet, hogy miután a jelen viszonyok között nincs szükségünk magyar theologusra, ne törekedjenek a theologiai intézetek arra, hogy minél nagyobb legyen hallgatóiknak száma, hanem utasítsák szeliden más életpályára a belépni óhajtó magyar nyelvű s csupán magyarul tudó fiatal embereket. Ennek a szelíd felvilágosításnak bizonyára meg lenne a maga haszna úgy az illető fiatal emberekre, mint magára az egyházra nézve. A fiatal emberekre, a mennyiben néznének más pálya után idővesztegetés nélkül, nem kellene a theologiai pályát ott hagyniok a második, harmadik évben, sőt állíthatom — annak befejezése után, a mint erre nem egy, de tíz esetet is tudok; másrészt az egyházra az a haszon háramolnék belőle, hogy nem volnának rakáson kápláni állás után vágyakozó s a vágyakozásban minden idealismustól megfosztott végzett theologusai, kik mint tiszteletbeli káplánok, mint nevelők, úgy mint tanítók töltik el fiatal, a tanulásra, tovább képzésre, igazi papi jellem felvételére alkalmas éveiket. Nem akarom, hogy valaki azt mondja, miszerint a levegőbe beszélek! Dunántúli theologiai intézetében végeztem. Velem együtt 14 et avattak fel a lelkészi hivatalra, kik között 9 magyarnyelvű volt s ezek közül csak kettő kapott rendes káplániát. Az idén ugyanott végez körülbelül 10 ember. Nagyon kíváncsi vagyok, hány kap a köztük levő magyarokból rendes állást, olyan állást, a hol nem kegyelemből fogja enni a Nagytiszteletű Úr kenyerét, hanem igazán szükség van reá, mint kisegítő lelkészre. Azt hiszem, egy sem!

S én meg vagyok győződve, hogy ha hüen feltárnák az illető tanár urak a helyzetet a theologiarra lépni akaró fiatal emberek előtt; ha nem komoly, semmitmondó arcczal fogadnák őket, mely arczról érthetően lerí a pályatévésztés fölött való szánezés, de a mit természetesen nem vesz észre egy idealismussal telített fiatal fej, — akkor azok bizonyára idejében lépnének még más munkamezőre.

Ime, ez az én nézetem a lelkészkérdésre vonatkozólag. Amde — mint előre is jeleztem, — én csak akkor óhajtom a lelkészkérdést ily értelemben megoldani, ha egyáltalán nem akad más mód annak megoldására. De nézetem szerint — a mint összekapcsoltam már a czimben — összekapcsolható és összekapcsolandó a lelkészkérdés a prot. tanárképzéssel.

Azt mondtam, igaz, fejtegetésem elején: nincs szükségünk magyar theologusra, de igenis szükségünk van magyar tanárookra. Most kérдем ennek újra hangoztatása után, nem lehetne-e ezen állítást így módosítani: Van szükségünk magyar theologusokra, miután van szükségünk prot. magyar tanárookra.

Büszkén valljuk magunkéinak ev. középiskoláinkat, ezen terjesztőt a műveltségnek, humanizmusunk és vallásosságunknak. Ám ha büszkén valljuk magunkéinak ez iskolákat, összefér-e vajjon az a mi büszkeségünkkel, hogy prot. iskoláinkban ev. hitbuzgó emberek helyett kingrott katolikus papok vezessék az ifjúság nevelését, hogy prot. tanár hiányában el kell fogadnunk tanárukat nem protestáns, vagy nem végzett tanárjelölteket, holott mindezen egy csapással lehetne segíteni, ha módot adnánk szegénysorsú magyar ifjainknak, hogy magukat e pályára kiképezzék! Ne áldozzon hát az egyház — saját érdekében — csupán arra, hogy papjai legyenek, hanem áldozzon immár arra is, hogy legyenek prot. szellemű tanárai. S ezt könnyen, minden megerőltetés nélkül elérheti az által, ha módot ad különösen magyar theologusainknak, hogy a miniszteri rendelet által megkövetelt két évi egyetemi tanfolyamot segélye mellett elvégezhessek. Még egyszer mondom: magyar theologusainknak, mert ha valahol, úgy a tanári pályán követelhető meg az egyesektől, hogy ne holmi mátraalji, vagy ilyféle dialectusban beszéljenek, hanem igazi magyar kiejtéssel.

Ebben az értelemben kötöm én össze a lelkészkérdést a tanárkérdéssel. Maradjanak meg tehát magyar theologusaink ezután is, kizárásával az épen oda nem valóknak — de adjanak e fiatal emberek közül néhánynak módot arra, hogy miután magukat a lelkészi pályára kiképezték, képezhessek tovább magukat a tanári pályára is.

Igy nyerni fog az egyház bennök ép, ideális-mussal felfegyverezett protestáns magyar papokat és igazi prot. tanárokat! Módra nézve, hogy hogyan volna ez elérhető, olvashattunk már többféle tervet. Holczhammer úr volt a legutolsó, ki e b. lapok hasábjain a budai egyház kegyétől várja a megoldást, ajánlva neki, hogy vallástani állásait töltsse be egyetemre készülő végzett theologusokkal. — Nem reflektálva más nézetekre, erre annyit vagyok bátor megjegyezni, hogy itt nem lehet szó kegyúri kisegítésről, hanem tenni kell a z egyházegetemnek, tenni kell, ha nem akarja, hogy középiskolái elveszzenek reá nézve, ha nem akarja intelligens társadalmát vallástalanságban nevelni. Veszedelmes

időket élünk! A vallásnéküliség — pláne törvény által védve — nagyon könnyen vallástalansággá fajul!

S az egyházegetem tehet is ez ügyben, ha akar. Stipendiumokat kell az egyházegetemnek alapítania tanárjelöltek részére, melyeket nem kegyelemből oszt ki, hanem eszközül, bátorítóul az arra érdemeseknek. — Az államsegély mindinkább növekszik: vajjon nem volna lehetséges ez államsegélyből évenként 1000 frtot kiosztani 3—4 szorgalmas végzett theologus között? Vannak külföldi stipendiumaink tanárjelöltek számára pl. a Glosianum: vajjon nem volna lehetséges az egyházegetemnek odahatni — s oda lehetne hatni már ez idén — hogy miután külföldre úgy sem megy tanárjelölt, csak minden 10 évben egy, e stipendiumokból kapjon 3—4 tanulmányait folytató szorgalmas végzett theologus itthon évi segélyt? Vajjon nem volna mindez lehetséges prot. egyházunk jövőjének érdekében?! Ha nem lehetséges, úgy kiállítottuk magunkról a szegénységi bizonyítványt s mehetiünk vele bátran a protestantismus elleneihez, hogy kezét fogva velük munkáljuk jövőndő romlását!

Ime, ez értelemben kötöm én össze a lelkészkérdést a tanárkérdéssel. Láthatjuk, hogy a kettő elválaszthatatlan. Ám ha mégis szétválasztja őket maga az egyház, ha nem óhajt segíteni a bőségen és szükségén, akkor én arra kérem még egyszer theol. tanár urainkat, ne sajnálják a szelid szót jelentkező theologusainktól, kérdezzék meg, milyen nyelveket beszélnek s ha rámondja valamely fiatal magyarsága büszke érzetében, hogy „a magyart“, úgy intézzék hozzá a szavakat: „próbáljon szerencsét másfelé édes öcsém, a jó Isten áldja meg bejövetelet és kimenetelet.“

Udvardy Sándor.

A néptanítók fizetésének rendezése tárgyában kiadott utasítás.

(Folytatás.)

24. §.

A törvényhatósági közíg. bizottságok 1898. évi áprilishó végéig figyelmeztessék a . . . felekezeti iskolai hatóságokat, hogy a korpótléket a tanítók részére biztosítsák, vagy ha arra nem képesek, államsegély engedélyezése végett 1898. évi júniushó végéig a vallás és közoktatásügyi miniszterhez forduljanak. Ez utóbbi esetben a 17. § ban említett okmányokat kell bemutatni a miniszterhez, és ekkor a további eljárás a 18—25. §§-ok szerint történik. Ha ellenben az iskolafentartók 1898. évi júniushó végéig nem kérnek a vallás és közoktatásügyi ministertől államsegélyt a korpótlék fedezhetésére, akkor a korpótlék teljes összege az iskolafentartó által biztosítottak tekintetik és a 16. §-ban foglalt eljárás alkalmazandó. Ugyanily intézkedések teendők az 1903., 1908., 1913. és 1918. évek októberhó 1-től kezdve esedé-

BELFÖLD.

kes, második, harmadik, negyedik és ötödik ötödéves korpótlékok kiszolgáltatásánál is.

Az 1893. évi szeptember hó 25-től kezdve alkalmazást nyert és működésüket megkezdett tanítók ötödéves korpótlékai a 12. §-ban meghatározott módozat szerint mindenkor a működés megkezdése napját követő hó 1-től kezdve számított 5. év elteltével válnak esedékessé. Ha az iskola fenntartók nem lennének képesek az esedékessé váló első vagy bármelyik korpótlék kiszolgáltatását biztosítani, akkor a korpótlék esedékességének napját megelőzőleg három hónappal a vall. és közokt. miniszterhez fordulhatnak a korpótlék fedezéséhez szükséges államsegély engedélyezése végett, de tartoznak bemutatni a 17. §-ban említett okmányokat, és ekkor is a további eljárás a 18—25. §-ok szerint történik. Ha az iskola fenntartók a megszabott határidőig nem kérnek államsegélyt a korpótlék fedezésére, akkor a 16. §-ban foglalt eljárás alkalmazása mellett az esedékessé vált korpótlék teljes összege tőlük fog behajtatni.

25. §.

A vall. és közokt. miniszter a közg. bizottság javaslata alapján (18—24. §.) megállapítja a községi s felekezeti iskolai tanító fizetésének és korpótlékának kiegészítéséhez szükséges államsegélyt és a törvényhozás által e célra engedélyezett összegből az iskolafenntartónak kiutalványozza. Az államsegély csak is a tanító fizetésére vagy korpótlékára fordítható; az iskola minden más szükségletéről az iskolafenntartó tartozik gondoskodni.

Több tanítóval bíró felekezeti iskolánál a 60 frtot, illetőleg 90 frtot meghaladó államsegély (26. 28. és 29. §§.) nem osztható fel úgy, hogy egy-egy tanítóra 60 frtnál, illetőleg 90 frtnál kisebb összeg jusson és ez által az állami befolyás ne legyen érvényesíthető... a törvény által meghatározott jognál több befolyást biztosító megállapodás egyes esetekben jöhet létre.

Ha időközben a tanítói állomás üresedésbe jön, az államsegélyből az üresedés időtartamára esedékes összegnek azon részét, a mely a törvény 1. § a értelmében alkalmazott segédtanító illetményének kielégítése után fenmarad, az iskolafenntartó csak is a tanító özvegyét és árváit a törvény 1. §-a értelmében megillető félévi fizetés kiegészítésére fordíthatja, de az iskola más szükségleteinek fedezésére fel nem használhatja. Az államsegély helyes felhasználásának igazolása végett a miniszter szükség szerint okmányolt számadást kíván be az iskolafenntartótól. A számadások az előző tanévről szerkesztve, októberhó végéig az közg. bizottság útján terjesztendők be a vallás és közokt. ministeriumhoz és pedig egy okmányolt és két okmányolatlan példányban.

Az így megadott államsegélyekben az 1893. évi XXVI. t.-cz. 17. §-a szerint csak is a törvényben megállapított kellékekkel bíró tanítók részesülhetnek. (21. §.)

(Folytatás köv.)

Pestmegyei ev. esperesség közgyűlése. Budapesten tartott meg aug. 1. és 2-án. Az igen látogatott közgyűlést, melyen b. Prónay Dezső egyetemes felügyelő ur is megjelent, b. Podmaniczky Géza esper. felügyelő ur nyitotta meg, mit megelőzött a főesperesnek buzgó imája. Először is kihirdettetett a szavazás útján megejtett választás eredménye, ugyanis egyhangulag újra megválasztattak b. Podmaniczky Géza felügyelőnek, Török József főesperesnek, Melczér Gyula tanügyi-, al-esperesnek, b. Prónay Gábor másodfelügyelőnek. Felkiáltás útján: Zvarinyi János, fő-Szeberényi Lajos aljegyző lett; világiak: Gosztonyi Miklós és Szegedy Albert; ügyész: Henselmann Kálmán. Esperességi pénztárnok: Achim Mihály, segélyegyleti pénztáros; Jankó Károly, ellenőr; levéltárnok: Dobronyovszky Gyula. Körlelkészekké lettek újra: Kiss Péter, Szilárd János, Riecsánszky Endre, Szírotka Gusztáv, Zvarinyi János, Blázy Lajos, ujak: Raffay Sándor, Simko Gyula. Az új tisztviselők letették az esküdt.

Kis-Hartán 4-ik r. tanítói állás szerveztetett. — Határozatott, hogy addig, míg a tanító-egyesület, készületen levő alapszabályai megerősítetnek, a főesperes jelöljön ki 4 tanítót, kik közül a rendes tanítók képviselőt választanak az esperességi gyűlésre, kinek 4 frt. napidíja s uti költsége lesz az esperességi pénztárból.

Ezután kiküldettek a bizottságok, melyeknek feladata lett, más nap jelentést tenni. — Az aszódi papözvegyi alapítvány jelenleg 3536 frtot tesz ki s alapító levele az esper. levéltárba tétetett. — Kemény Dezső elszerencsétlenülült lelkész péczeli tartozására nézve, az ügyész jogi véleménye bevértatni határozatott. Időközben akadt két nemes lelkű jöltevő, kik az adósság nagyobb részét törlesztették; ugyanis b. Podmaniczky Géza úr hozott e célra 100 frt. áldozatot és egy magát megnevezni nem akaró lelkész szinte 100 frt.! — Határozatott, hogy a jegyzői kara jegyzőkönyvet legkésőbb 8 nap alatt készítse el s a főjegyző a hitelesítésen jelen legyen. — Gyónon néhai Bartholomaeidesz Sámuel hagyományából, ki ötven évig volt ezen gyülekezet lelkipásztor, 784 frton toronyóra szereztetett. — A Zsedényi-féle stipendiumra ajánltattak: Hankin Gyula t.-sz.-mártoni. Takács Lajos héviz-györki és Ferencz József, mendei tanítók. — Tárgyaltattott a duna-egyházai tanítók híványának ügye s az esperességi közgyűlés kimondta, hogy a kerület által is megerősített híványok épségükben fenntartandók. — A postag két tanítójának híványa kiadatott, az egyház a javadalmat 2 hold rigolirozott s beültetett szőlő-föld haszon élvezetével javította.

Kiváló fontosságú volt Rákospalota földeladásának ügye. A bizottsági elnök: Melczér Gyula jelentéséből közöljük a következőket. Az egyház az esperesség tudtával s beleegyezésével, néhány év előtt eladott 2 hold földet beltelkeknek s az árából vett a tanítónak 14¹/₂ (!) hold földet Szt. Mihályon, iskolát épített stb. Most ujabban eladásra került a lelkésznek használatában volt szántóföld egy része, miből a szerencsés gyülekezet bevesz 70 ezer forintot! (Eladásra vár még 17 hold föld, mely

remélhetőleg ugyan annyi pénzt fog eredményezni!) A gyülekezet emeli papja fizetését ezer frttal, úgy hogy összes jövedelme megközelíti a 2100 frtot. Tanítója fizetését javítja 250 frttal, úgy hogy az jelenleg 900 frtnál többet tesz ki. Egy másik tanítói állomást szervez eleve 500 frttal, templomát bővíti s javítja 5000 frt. költséggel, s mind a mellett marad évi 690 frt. felesleges! Az esperesség örömmel veszi tudomásul a palotai egyháznak, hirtelen előmenetelét s felvirágzását, de kiköti, hogy a hivatalnokok fizetését lehetőleg emelni igyekezzék s megengedi, hogy a bejövendő pénz felét, első helyen való betáblázás mellett otthon kezelhesse, a másik felét az hazai takarékpénztárban gyümölcsöztesse. Megható volt, a mikor az egyház két képviselője, egy kis üdülés után, visszajött a gyülésbe s azt jövő évre Rákos-Palotára hívta meg, mi el is fogadtatott. „Én is mondom néktek, szerezzetek magatoknak jó akaró barát-ságos embereket a hamis gazdagságból, hogy mikor megfogyatkoztok, befogadjanak titeket az örök hajlékokba.“ (Luk. 16, 9). Az Isten adja áldását Palotára, hogy a lelkiekben is rohamos előmenetelt tegyen s dicsérje az Urat!*)

A tanügyi jelentés örvendetes haladásról tanuskodik s kiemeli a magyar nyelv győzedelmes hódítását az egész esperességben.

Voltak még más ügyek is szőnyegen, de talán elég lesz ennyi? . . . *Jelen volt.*

A nógrádi ág. hitv. ev. egyházmegyéből. A nógrádi ág. hitv. ev. egyházmegye közgyűlését f. hó 1-én és 2-án tartotta meg B.-Gyarmaton Nagyságos Laszkáry Gyula egyházmegyei felügyelő ur és Nagytiszteletű Svehla János egyh. főesperes ur elnöklété mellett számos egyházközségi kiküldött jelenlétében, de még is tizenhárom egyházközség tündökölt távollétével úgy, hogy egyetlen egy kiküldött sem képviselte azt.

Szokatlan, de mindenesetre emlékezetes ünnepélynek kellett volna megelőznie az ez évi egyházmegyei közgyűlést, nevezetesen az alsó nógrádi papi értekezlet 25 éves fennállása jubileumának. Határozat is hozatott erre nézve a legutóbb megtartott értekezletén az alsó nógrádi testvéreknek, már ki volt jelölve az ünnepi szónok is, — meg is érkezett a nagy nap, de az ünnepély, nem tudni mi okból, sajnálatára a Felső-Nógrádból oda sietett tisztársaknak, elmaradt; pedig ezzel is érdekesebb lehetett volna közleményem az egyházmegyei közgyűlésről. — No majd jövőre talán meg lesz a nálaünnep s egy adattal bővül az értekezlet története. Így is azonban tudomást szerezhet a most nem régen megalakult egyetemes papi értekezlet s általa az egyetemes ev. papság arról, hogy van édes hazánkban mégis egy szűkebb papi kör, a mely már meg tarthatta volna fennállásának 25 éves jubileumát, s a mely nagyobb feltűnés nélkül egy negyed század óta működik

*) Megjegyzem még, hogy b. Kaas Ivor és b. Podmaniczky Gyula bizottsági tag urnak buzgó s lelkes felszólalásai folytán, Palota képviselőinek s szerencsés ifju lelkészének szívére köttetett, hogy helyi pap s tanító gyámoldát s menhelyet létesíteni igyekezzenek s így az egyház hajóját boldog révbe vezéreljék, a mire kilátás is van.

a testvéri szeretet alapján s ápolja azt a maga körében tisztán, ernyedetlenül. — Miután pedig a jubiláris ünnepély s a díszülés elmaradt, mi is napirendve tértünk, megtartván szokás szerint első nap délelőtt a közös papi értekezletet, délután pedig a dekanalis- és özvegyárvaszék üléseit, estefelé pedig a közös konferenciát a felekezeti iskola tantermében. — Amott a dekanalis szék ülésén a tanügyi referens előadásából megismerhettük, hogy derék tettebuzgó tanítóink hivatásuk magaslatán állanak úgy tudományos készütségüket, mint magyar hazafiságukból kifolyólag a magyar nyelv terjesztését s tanítását illetőleg s mindamelllett kir. tanfelügyelő urunk őket nem képessétecségük okán majdnem megfeleezni „akarná“, emitt pedig az özvegy árvaszék ülésén meggyőződhattünk arról, hogy egyházmegyénk pénzügyei Nt. Frenyo Gyula pénztáros úr kezei közt a lehető legjobb s legbiztosabb kezekben vannak.

Különben a tanügyi referens számadatokban így tün-tette fel az egyházközségek s iskolák állapotát az 189³/₄-ik évről:

Van az egyházmegyében 45 r. lelkész 1 hely lel., 4 s. lel., 47 felügyelő, 80 gondnok, 100 r.-tanító, 1 s. tnó, 3 s. t., 4 ideiglenes tanító. — Az egész egyházm. lélekszám 46931 még pedig úrvacsorával élni képeseké 31912, úrvacsorával élni nem képeseké 15019. Született a mult évben 1746 gyermek, meghalt 1320 egyén s így a szülöttek 426-al múlták fölül a halottakat. Eskettetett 446 tiszta — 89 vegyes pár. Konfirmáltatott 880 felnőtt gyermek. Úrvacsorával élt 52159. Áttért hozzánk 17, tőlünk 13, beszár-mazott 48, kiköltözött 91 s így a lélekszaporodás 383. — A jegyző- s anyakönyvek vitele rendes mindenütt. Az egyházi épületek immár biztosítva vannak mindezen helyen, úgy, hogy ez évben kamattérítés fejében egyházmegyénk a m. ált. bizt. társulattól már 300 frtot. kapott, mely mindig a papi nyugdíjintézet tőkájének gyarapítására fordítatik. — Az egyházi épületekről szólva, az előadói jelentés mondja, hogy templom jó karban van 55 helyen, kielégítő 11 h., rossz 4 helyen paplak jó karban van 34 h., kielégítő 5 h., rossz 5 helyen. Iskola jó karban van 80 h. kielégítő 12 h., rossz 11. h. — Számadások mindenütt tartattak s ezek bevétele: 36687 frt. 58¹/₂ kr. kiadása: 29601 frt. 52 kr. Maradvány: 7260 frt. 68¹/₂ kr., hiány: 174 frt. 62 kr. tesz ki. Az egyházközségek 58327 frt. 97 kr. tőképénzzel rendelkeznek. Cath. Agent. czimen be-folyt: 970 frt. 26 kr.

Az iskolák állapotát illetőleg volt az egyházmegyében a mult iskolai évben tanköteles gyermek 6—12 éves 2801 fiu, 2733 leány, összesen: 5534. 13—15 éves 1070 fiú, 1093 leány, összesen 2163. 6—15 és 3871 fiú, 3826 leány, összesen 7697. Iskolába járt helyben az idegen illetőségű és vallású gyermekek kivételével elemi iskolában 2603 f. 2557 l. összesen: 5160 f; ismétlő iskolában 726 f. 763 l. összesen 1489; idegen elemi iskolában 58 f. 48 l. összesen: 106; helyben vagy bárhol ismétlő iskolában 2 f. 1 l. összesen: 3; felső vagy polgári iskolában; 35 f. 64 l. összesen: 99; magánintézetben 2 l. középtanodában 66 fiú. Az iskolába járók főösszege tehát 3490 f. 3455 l. összesen 6945. Iskolába nem járt: 381 f. 391 l. összesen: 772. Összes félnapi mulasztás volt 8090, melyért 109 szüle büntettetett meg. — Az idegen illetőségű vagy vallású

gyermek száma, kik a helybeli elemi iskolába jártak 175 f. 187 l. összesen: 362.

E tanoncok tanítása körül buzgólkodott, mint már feljebb is említve volt 100 r. t. 1. s 4. ideigl. t. kik 103 felekezeti 4 állami vagy községi iskolában tanítottak 105 tanteremben és 105 tanítólakban laktak. Ezen iskolák mellett van 55 faiskola, külön 15. s összesen 4 tornahelyiség, — ezek a következő taneszközökkel rendelkeznek: fekete írotábla 139, fali olvasótábla 2147, fali térkép 270, földgömb 80, természetrajzi eszköz 1599 ábra, 50 ásvány, 12 képeskönyv, 5 gyűjtemény, természettani eszköz 126 és 3504 kötet könyv. Épült 1, javított 7 iskola. — Az iskolák évi jövedelme készpénzben 13923 frt. 94 kr.; terményekben pénzértékre véve 27197 frt. 83 kr. összesen 41121 frt. 77 kr. Az iskolák ingatlan vagyona 118860 frt. értékű, ezek jövedelmeznek 11846 frt. 96 kr., tőkepénze 5431 frt., melynek kamatja 269 frt. 49 kr. Tandíjból befolyt 7644 frt. 30 kr. állami segélyből 395 frt. községből 667 frt. egyházból 18212 frt. 02, egyébből 2087 frt. összesen 41121 frt. 77 kr. Az iskolák múlt évi kiadása kitett rendes tanítók fizetésére: 38392 frt. 77 kr. segédtanítókéra 1001 frt. javításra 885 frt. tanszerekre 372 frt. egyebekre 398 s így az összes kiadás 41048 frt. 77 kr. mellett mutatkozik 73 frt. maradvány.

Másnap, a közgyűlés tulajdonképeni napján a reggeli 8 órai harangszóra egybegyűltünk az Úrházába gyámint. istentiszteletre, a hol tiszt. Biszкуп Béla ozdini lelkész s gy.-int. jegyző buzgó előimádkozása után felemelkedtünk sziveinkben Istenünk, mennyei Atyánkhoz áldásáért esedezvéen egyházunk, hazánk s családainkra. — Ennek végeztével nyomban következett a gy.-int. közgyűlés Nt. Margócsy József egyházi elnök s tek. Algőver Mihály h. vil. elnök előülése mellett, melyen mindenek előtt olvastattott Ngos. Beniczky Árpád úr vil. elnök lemondó levele, azonban újból felkérte, hogy ezen tisztet továbbra is viselni ne terhelte. Ezután az egyházi elnök betérjesztvén évi jelentését s ennek kapcsán a segélyezendő egyházakat: ez egész terjedelmében elfogadtattott s a jegyzőkönyvben kinyomatni határozattott. Mire ő a jegyzővel együtt lemondott szinte hivataláról. Így az egész gy. int. tisztikar választás alá esvén határozattott, hogy a szavazatok dec. végéig nt. alesperes ur hivatalához küldendők.

A gyámint. istentisztelet offertoriuma kitett 8,85 frt.

Pontban 9 órakor kezdetét vette az egyházmegyei közgyűlés nt. Svehla János főesp. ur áhitattaljes fohászával, — mire tőle átvette a szót elnök társa ngos. Laszkáry Gyula ur egyham. felügyelő s megnyitó beszédében előadta mindenekelőtt átszatoltatásunk történetét a dunán-inneni kerületbe s azon reményének adott kifejezést, hogy Nógrád egyházmegyénk ügybuzgó papsága ott is, ha kell, felveszi a küzdelmet s harcolni fog az egyház s magyar hazánk érdekeiért, ezután bejelenti azon szomorú eseményt, melyről a közgyűlést megelőző napon táviratilag értesültünk, hogy mltgos. Beniczky Gyula ur, érdemült esperesi felügyelő ur szerdán övéi körében Láziban kiszenvedett s temetése pénteken d. u. 3 órakor leend. Az egyházmegyei közgyűlés e hir hallatára nyomban akként intézkedett, hogy kebeléből küldöttséget menesztett élén a főesperessel a megboldogult temetésére. — Egyházm. felügyelő ur ezután jelenti, hogy Ő csász. és kir. Felsége legkegyelmesebb urunk s legalkotmányosabb királyunk jövő

szeptember 17-én legmagasabb megjelenésével fogja kitüntetni megyénk székvárosát B. Gyarmatot, a midőn egyházmegyénk is kell, hogy hódolattaljesen járuljon küldöttségileg a legmagasabb vendég elé, a melyet mltgos. és főtiszt. Sárkány Sámuel bányakerületi püspök ur fog eléje vezetni. — Ugyanezen örvendetes eseményt felvette nt. főesperes ur is évi jelentése keretébe, minek kapcsán a küldöttség önként jelentkezett tagjainak nevei úgy az egyházi, mint a világi részről felolvastattak, — azok s ezek közül, mint húsz-huszan vesznek részt a küldöttségben, a tanítók közül pedig ketten nevezetesen: Orosházi János szügyi és Biszкуп Lajos losonczy tanítók. Főesperes ur évi jelentése érintette továbbá az egyházpolitikát, — keretébe vette fel az egyházkerületek arányosítását, a tanítói állomások betöltését, mely szerint a képesített tanítók száma oly csekély, hogy a megüresedett tanítói állomásokra a legjobb akarat mellett se lehet ilyeneket alkalmazni, minél fogva ideiglenesen be kell érünk a nem képesítettekkel is; ugyancsak jelentése keretébe vette fel, hogy főtiszt. Sárkány Sámuel püspök ur mult aug. hóban rendkívüli egyház látogatást eszközölt N.-Kürtösön s ott a papi fizetést készpénzre változtatta, még pedig úgy, hogy a stóla s egyéb járulékok meghagyásával tisztán papi fizetésül 800 frtot fapénzül 75 frt. állapított meg, — jelenti továbbá, hogy nagyméltóságú Szontagh Pál ur horpácsi birtokára a banki papnak telekkönyvileg örök időkre évi 10 frt. s 2 kila rozsozt, tanítónak szintén 2 frtot. biztosított a Horpácson évenként 3-szor végzendő magyar istentiszteletért, — jelenti azt is, hogy Hrk János paptársunk Ő felsége által aranyéremkeresztrel jutalmaztatott; megemlékezik végül a halálozások között nagy kegyelettel Kossuth Lajos nagy hazánkfia haláláról is, mint a kit mi specialiter is a magunkénak vallhatunk, a mennyiben véglegellettéig Sámsonháza egyházközség felügyelője volt. Ezután következett oly meghatározó jelenet, — miután a kürtösi újonnan megválasztott lelkészt Kolbenheyer Sámuel bementatta volna, — mely páratlan egyházmegyénk történetében. — Tudtuk mi azt, hogy a mi nyilt, őszinte, testi gyengesége mellett is tetterős, áldozatkész főesperesünket egyházmegyénkben sőt azon kívül is, a kinek csak valaha alkalmá volt vele érintkezni, mindenki tisztelve szereti s épen azért ezen szeretetnek ama hatalmas nyilvánulása, midőn nmlts. Szontagh Pál ur, valamint egyházmegyénk szeretett felügyelője és Pajor István ur ismételt kérelmei előtt meghajolt s visszavonva lemondását — még egy évre meghozza egyházmegyének a részéről valóban nagy áldozatot s megmarad hivatalában, örömkönyvet facsart ki szeméinkből. Adja Isten, hogy ezen osztatlan őszinte szeretetet családjá, egyházmegyéje részéről a legjobb egészségben még sokáig élvezhesse.

Most következett a mult évi jknyvek olvasása, melyeknek kapcsán mindjárt a 7-ik pontnál Málnapataka lelkésze jelenti, hogy a mptaki iskola államosítása immár bevezetett tény, s az mint olyan a jövő őszszel egy állami tanító vezetése mellett megnyilik s jövő évben ott az állam iskolát fog építeni, melyben négy tanító fog működni, az egyháznak rendelkezésére maradván jelenlegi kántor-tanítói fizetése, hogy ezen fizetésre arravaló kántort s vallás-tanítót kaphasson. — Így tehát az egyházmegyének ezen tengeri kigyója, mely 22 év óta évről-évre kísértett egyszersmindenkorra lekerült a napirendről és a mptaki

lurkók iskoláztatása immár rendes kerékvágásba zökken. Szinte irigység szállja meg majd a szomszédos községeket látva e szép ovodát tele tömve apróságokkal s kitűnő vezetőjével s a jól berendezett iskolát tanerőivel. A 8. pontnál kerületi képviselőül megbízó levéllel: Bartholomaeidesz Gyula, Vladár Miksa, Simko Frigyes és Gaál Mihály a papok közül; Szontagh Pál, B. Buttler Ervin, Veres Imre és Sztranyavszky Géza világiak közül küldettek ki; jegyzőkönyvi kivonattal pedig mind azok, a kik a múlt évben voltak kiküldve.

Az esp. özvegy-árva pénztár, a Bánóczy-féle alapítv. köz. pénztár számadásának megvizsgálására az elnökség, alesperes, jegyzői kar, egyhm. ügyész, továbbá Gáber Gusztáv, Búsbak Ádám, Ivánka György, Hanulay János, Vladár Viktor, Geduly Elek, Sirkány Emil, Dérer János, Sztolár György, tanítók közül Biskup Lajos küldettek ki, még pedig úgy, hogy ezen számadások az egyhm. közgyűlést megelőzőleg a már enyhébb időjárású május hónapban vizsgáltassanak meg.

A losonci vallásánár ügyét illetőleg az egyhm. kérelmezni fog az egyetemen, de kérelmét felterjeszti a bányakerülethez is.

A „Luthertársaság“ tag szerzésére Felső-Nógrádban Biskup Béla ozdini, Alsó-Nógrádban Gaál Mihály agárdi lelkészek bizattak meg. Adná Isten, hogy eredménynyel működnének megbízatásukban!

A múlt évi jknyv 40. pontjának kapcsán nagy eszmecserére szolgáltatott okot a még le nem mondott Plachy Sámuel szerencsétlenül járt luczini lelkésznek az özvegy-árva intézethez egy osztalékért benyújtott kérvénye, míg végre a múlt évi esp. közgyűlés határozata maradt érvényben, hogy t. i. ő osztalékot nem kaphat, miután maga is erősen ragaszkodik ahhoz, hogy Luczinnak lelkésze, s az özvegy-árva intézet alapszabályainak értelmében csak is elaggodt és hivatalképtelenné vált lelkészek részesülhetnek olyanban. — Felzólíttatik azonban, nyujtsa kérvényét bármely segélyző alaphoz a kerületnél s itt az egyhm. szívesen fogja őt pártolni s kérvényét támogatni. — Különben az öz. árva-intézet alapszabályai módosítatván, most már ezen címet kapták: „A nógrádi ág. hitv. ev. egyházmegye papi és papi öz. árva segélyző intézet alapszabályai.“

A kálnó-garábi községi iskolában a vallás tanítás-ügye nem a legjobb kezekbe van letéve, mert daczára annak, hogy a kálnói felekezeti tanító még 1870-ben egyezségre lépett, hogy kantoralis jövedelmért azt tanítani fogja, daczára annak, hogy a lelkész s hívek panasza alapján főesperes ur által kötelesség mulasztás miatt a tanító már megrovatott s még a múlt iskolai évben is csak néha-néha tartotta meg a vallás óráit: most az egyhm. közgyűlés utasítja Kalanda János felekezeti kántortanítót, hogy jövőre hetenkint 2 órában a vallást a kálnó-garábi iskolában tanítani, különbeni rendbirság súlya alatt, kötelességének ismerje.

Délután 3 órakor folytatta a közgyűlés tárgyalásait azzal, hogy az egyházmegyei szabályrendeletek kidolgozására kiküldött bizottság munkálatai felolvastattak s némi módosításokkal teljes egészében elfogadtattak. — Az ügyrend értelmében az egyházmegyei közgyűlés tárgyalási nyelve kizárólag a magyar lesz ezután is, mint volt eddig. — A szabályrendelet a következő 9 tiszviselő ügyködés-

ről, hatásköre, jogai és kötelességéről intézkedik: főesperes, felügyelő, alesperes, egyházmegyei jegyzők, még pedig egy egyházi főjegyző s egy világi főjegyző s aljegyzők, — egyházmegyei pénztáros, pénztári ellenőr, egyházmegyei körlelkészek, egyházmegyei ügyész s egyházmegyei levéltárnok. Voltak, kik a tanügyi referenst is felvételni óhajtották az egyházmegyei tiszviselők közé szabályrendeletileg, — miután azonban ennek munkája az alesperes munkaköréhez tartozik, az elejtették. — Ezután még a dekanális és öz. árvaszék üléseinek jegyzőkönyve elolvasatván s néhány kérvény elintéztetvén, a közgyűlés délután 1/26-kor véget ért s tagjainak legtöbbje haza övéihez utazott, — néhányan azonban méltóságos Beniczky Gyula úr temetésén vettek részt a következő napon, mint a főesperes, az ozdini, a kálnói, dobrocsi, maskovai, csehbrezói lelkészek s a tamási és losonci segédlelkészek. — A temetés Nógrádmegye s különösen Losoncz vidéke nagyszámú intelligentiájának részvéte mellett folyt le, a gyászszertartást teljesítő lelkész volt nt. Holles Dani dobrocsi lelkész és nt. Margócsy József losonci lelkész, — amaz az udvaron megható beszédben méltatta érdemeit a megboldogult nagy férfinak s búcsúztatta el övétől, — emez pedig a sirboltnál a család, a megye, az egyház áldásai-val tétette örök nyugalom helyére. Ezután az egyházmegyei küldöttség élén a főesperessel bement a kastélyba, hogy részvétét kifejezze a gyászba borult özvegy — s a mélyen sujtott család előtt. — Az igazak emlékezete áldott!

r. l.

VEGYESEK.

— Távirat. — Turócz-Szentmárton, augusztus 17-én. A dunáninni kerület többsége, daczára a zsinati törvény világos rendeletének, az egyetemes gyűlésre képviselőket küldeni nem akart. Hosszas, majdnem két napi vitatkozás után kényszerítve volt a törvényt védelmező püspök a gyűlést feloszlatni.

— A pozsonymegyei ág. h. ev. egyházmegye ezidei közgyűlését f. hó 2-án tartotta meg Duna-Szerdahelyen. Megelőző nap délután tartattak meg a gyámintézet gyűlése és az előkészítő ülések. A főesperesi, számvevőszéki és az özvegyárva-intézeti jelentések felolvasása és egyes helyi érdekű tárgyak után következett a Turócz-Szentmártonban aug. 16-án tartandó kerületi közgyűlésen való képviseltetés kérdése. Erre nézve az esperesség úgy határozott, hogy tekintettel azon sajnálatos állapotra, mely szerint az esperesség a kerületi többséggel szemben még szóhoz sem juthat, nem hogy valamit végezhetne is és minthogy azon üzemekben, melyekkel a kerületi többség mind az állam, mind a közegeháznak alkotmányosan hozott törvényeivel szemben ellentébe helyezte magát, az esperesség részt nem vesz, a kerületi közgyűlésen magát csak az elnökség által képviselteti. Megújította az egyetemes közgyűlés által kiadandó hivatalos egyházi közlönyre vonatkozó indítványát. Az államsegélyre nézve úgy határozott, hogy a miniszteriumnál az egyetemes egyház odahasson, hogy nemcsak a 24,000 frt, hanem a már is a közalap javára kiutalványozott 50,000 frtnak legalább egy része fordíttassék égető egyházi szükségletek fedezésére és nyomorral küzdő papjaink felségelyezésére. Végül határozatba ment, hogy a mennyiben a polgári házasság esetleg már a jövő évi egyházi közgyűlések előtt életbe léphet, megkérendő az egyetem, hogy egységes eljárás létesí-

tése végett utasítást adjon a lelkészeknek az iránt, valjon a házasságkötést megelőző eddigi intézkedéseket (mint háromszori hirdetés, meglevő házassági akadályoknál eljárás) tovább is fentartsák-e vagy nem, valamint arra nézve, hogy az esketési formula a polgári házasság életbe lépése után ugyanaz maradjon-e mint volt eddig, a mikor a lelkész előtt a házasság érvényesen egybekeltek, vagy pedig a formula a házasságokat ezentúl csak be fogja szentelni. Oly fontos kérdésnek tartja ezt az eszeség, hogy annak eldöntése nem bízható az egyes lelkész belátására, hanem szükség van itt egy az egyházegyetem által hozandó és mindnyájukat kötelező határozatra. Miután még a bazini német egyház meghívásának elfogadásával a jövő évi közgyűlés helye kitűzött, a közgyűlés ezzel véget ért.

— **Hirdetés.** Az eperjesi ev. kerületi collegium theologiaián az 1894/5. isk. évre szóló beiratások szept. 1—9-ig tartanak. Ezentúl az elmaradás kellő igazolása mellett 3 napig a dékán, szept. végeig pedig a tanári kar vehet fel egyeseket. Az intézetbe lépők a főiskola összes jótéteményeiben részesülhetnek, ha a hozzájuk kötött feltételeknek megfelelnek, míg másrésről a tanári kar mindent elkövet, hogy a gondjaira bízott ifjak szellemi, erkölcsi s társadalmi tekintetben hazafiás s valóságos szellemben neveltesse. A collegium convictu-ának tagja minden főiskolai tanuló lehetvén, annál inkább lehetnek tagjaivá a hittanhallgatók, kiknek majdnem mindegyike jótéteményes, a mennyiben azon kívül, hogy mint ökonomus, vagy szeniorok ingyen ebéd és vacsorában, illetőleg ebédben részesülnek, még 10—30 frtig menő elengedést nyerne az egy évre járó 62 frtnyi ebéd és vacsoradíjból (ebéd díja egész évre 38 frt.) Tandij fejében egész évre 10 frt 50 kr. fizetendő, de ez a szorgalmas és jeles tanulóknak, ha érte folyamodnak, elengedtetik. A felvételt feltételei: érettségi bizonyítvány s illetőleg azokra nézve, kik már hittanhallgatók voltak az előző theol. tanulmányokat igazoló okmányok. Netáni közelebbi tájékozást ad Mayer Endre, theol. dékán. — Papi vizsga. Főt. s mtgos Zelenka Pál püspök urnak, mint a tiszakerületi lelkészvizsgáló-bizottság elnökének felhatalmazása folytán tudomására adom az érdekelteknek, hogy az ez évi papi vizsga Eperjesen, 1894. szept. 17-én d. u. 3-tól fog tartani. Ezen vizsgálatra alulírtnál jelentkezzenek a tiszakerületi származású szakvizsgát tett hitjelöltek, ha más kerületbe át nem mentek és azon más kerületbeli hitjelöltek, kik a tiszai kerületbe hivatnak el lelkészi állásnak betöltésére. Mayer Endre, theol. dékán.

— **Az eperjesi theológián 1894/95. év I. felében előadandó tárgyak s tartandó seminariumok.** 1. Új szöv. görög ny. I. évf. heti 2 órában. Előadó: Mayer Endre. 2. Héber nyelv I. évf. h. 3 ó. Előadó tanár: Csengey Gusztáv. 3. Latin ny. I—IV. évf. h. 1 ó. E. t. Hörk József. 4. Német ny. I. évf. h. 1 ó. E. t. dr. Szlávik Máttyás. 5. Bibliai tót ny. I. évf. h. 1 ó. E. t. Mayer E. 6. Ugyanaz a II. évf. h. 1 ó. Mayer Endre. 7. Bölcsészettörténet I. évf. h. 4 ó. E. t. dr. Szlávik M. 8. Neveléstan és Methodika I., II. évf. h. 4 ó. E. t. Hörk J. 9. Encyclopaedia I. évf. h. 4 ó. E. t. dr. Szlávik M. 10. Egyetemes egyháztört. (ujkor) I., II. évf. h. 4 ó. Csengey G. 11. Hermeneutika I. évf. h. 1 ó. Mayer E. 12. Új szöv. írásmagy. (János ev.) II., IV. évf. h. 4 ó. Mayer E. 13. Ó szöv. írásmagy. II—IV. évf. h. 3 ó. Csengey G. 14. Jézus élete III., IV. évf. h. 3 ó. E. t. Mayer E. 15. Erkölcsstan III., IV. évf. h. 4 ó. E. t. dr. Szlávik M. 16. Symbolika III., IV. évf. h. 2 ó. E. t. dr. Szlávik M. 17. Egyházjog III. évf. h. 4 ó. E. t. Hörk J. 18. Gyakorlati írásmagyarozat I—IV. évf. h. 1 ó. Hörk J. 19. Új szöv. exeg. seminarium II—IV. évf. h. 1 ó. V. t. Mayer E. 20. Ó szöv. exeg. semin. II—IV. évf. h. 1 ó. V. t. Csengey G. 21. Systematika theol. semin. III., IV. évf. h. 1 ó. V. t. dr. Szlávik M. 22. Homiletikai semin. I—IV. évf. h. 1 ó. V. t. Hörk J. 23. Liturgikai

és katechet. semin. I—IV. h. 1 ó. V. t. Hörk J. 24. Egyházi ének I—IV. évf. h. 2 ó. V. t. Mikolík Gyula. 25. Testgyakorlatok I—IV. évf. h. 1 ó. Husz Armin. Miskolczon, 1894. július 29-én. Mayer Endre, theol. dékán. Zelenka Pál, püspök.

— **Helyreigazítás.** A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerületi tanítóképző-intézetben Eperjesen a beiratás, javító és felvételi vizsgálatok szept. hó 1—5-ig tartatnak; a tanítás szept. 6-án veszi kezdetét, nem pedig szept. 4-én, mint azt a colleg. igazgató tévesen közölte. Eperjesen, 1894. aug. hó 15-én. A tiszakerületi tanítóképző intézet igazgatója, Gamauf György.

— **Gyászbeset.** Ismert nevű egyházi írónkat Czékus László abauj-zántói ev. lelkész megrendítő csapás érte kedves kis fiának, Józsikának váratlan halálával. A négy éves kedves fiúcskát, a szülők reményét és büszkeségét aug. 12-én temették el. Isten kegyelme örökké a kis sír felett. A bánatos szülők a hit vigaszában, barátai s ismerősei ószinte részvételében keressenek s leljenek enyhítő írt sajtó sebükre.

— **S. Szabó József „Egyházi Dolgozatok“** című műve a napokban került ki a sajtó alól. A protestáns lelkészi kar, melynek szerző előkező és kedvelt tagja, bizonyára örömmel fogadja Szabó József ez újabb kötetét, mely több egyházi és egyházszertartási beszédet, valamint halotti imákat tartalmaz. Megrendelhető a kiadónál, Ferenczi B. könyvkereskedésében Miskolczon és minden hitves hazai könyvkereskedőnél. Ára 1 frt 20 kr.

— **Vallástani könyvek.** Weber Samu szepes-bélaei ev. lelkész vallástani könyvei az 1894/95-ik iskolai évre is kaphatók lesznek a szerzőnél és pedig az I. rész az 1—2. osztály számára (vallás-erkölcsi előbeszélések) 15, a II. rész (bibliai történetek) 15 és a III. rész (hit- és erkölcsstan egyháztörténettel) 20 krért. A bekötött példányok 5 krral drágábbak. Iskolai használatra kedvezmények is léteznek.

PÁLYÁZATOK.

— **Az aszodi ág. hitv. evang. polgári leánynevelő intézetben,** az 1894/5. tanév elején egy tanítói állás töltendő be. Polgári iskolai képesítéssel bíró tanítónők, bizonyítványaikkal ellátott kérvényeiket, 1894. évi augusztus hó 30-ik napjáig, tekintes Falvay Antal igazgató úrnál (Budapesten Deák-tér, az evang. iskola épületében) szíveskedjenek benyújtani.

Az alkalmazandó tanítónő, a bennlakással ösztökötött intézetben, bútorozott szobát, teljes ellátást, fűtést, világitást, ötszáz (500) forintnyi fizetést és nyugdíjra igényt nyer. Budapest, 1894. évi augusztus 15-én.

A bányakerületi elnökség.

— **Az abelovai ág. hitv. ev. egyháznál** segéd tanítói állás megüresedvén, pályázat hirdettetik. Pályázók a közelebbiekre nézve az alólírttól nyerhetnek értesítést.

Abelován, (Nógrád megye) 1894. aug. 4.

Rell Zsigmond,
ev. lelkész.

— **A krompachi (Szepes megye) ágost ev. lelkészi hivatalra pályázat** nyitattik. Javadalmazás: Tisztességes lakás és kerten kívül különféle járulékokban, de legnagyobb részt készpénzben 800 frt. A folyamodványok eredeti v. hitelesített okmányokkal felszerelve f. é. szept. 15-ig Kovácsy Sándor egyházfelügyelő úr czime alatt Krompachra küldendők. Személyes megjelenés és próba isteni tiszteltartás kívántatik. Üti költségeket az egyház nem fizet. Később érkezett folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

Stephán Jajos,
egyh. jegyző.